

KROK PO KROKU, KU PRZYSZŁOŚCI!

Wspólne działanie, które wspiera młodzież
w rozwijaniu kompetencji przyszłości
i przedsiębiorczości

Autorzy i autorki raportu:

Zespół Fundacji Zwolnieni z Teorii

we współpracy z ING Bankiem Śląskim

Redakcja i opracowanie narracyjne:

Klaudia Krasowska, Szymon Kobus, Wiktoria Kąkol

Ewaluacja i analiza badawcza:

Agata Rudecka, Szymon Kobus

Koordynacja ze strony ING Banku Śląskiego:

Joanna Warmuz

Projekt graficzny i skład:

Kacper Janczy

Data publikacji

sierpień 2025

zwolnieni^{**z**}
teorii

Fundacja Zwolnieni z Teorii

ul. Sułkowskiego 35/3

01-610 Warszawa

kontakt@zwolnienizteorii.pl

zwolnienizteorii.pl/biznes

Jak ma funkcjonować szkoła w erze sztucznej inteligencji? Jeśli każdą informację z podstawy programowej można sprawdzić wyciągając telefon z kieszeni, to czy ma sens uczyć się ich na pamięć, czy raczej nauczyć się skutecznie szukać i weryfikować informacje? Jeśli oryginalne wypracowanie może za nas napisać maszyna, to czy chcemy ścigać takie praktyki, czy raczej nauczyć młodych pisać dobre prompty? W erze AI wszystkie branże stanęły przed istotnymi znakami zapytania - również szkoła.

W Zwolnionych z Teorii uważamy, że odpowiedzią na te pytania jest wzmacnianie fundamentów - prawdziwych relacji oraz poczucia sprawczości i odpowiedzialności młodych ludzi. Wierzimy, że projekt społeczny to nie cel sam w sobie. To narzędzie. Pretekst. Okazja do czegoś większego: do uczenia się odwagi, sprawczości, współdziałania. Do tego, by młodzi mogli sami zabrać głos i działać w sprawach, które uważają za ważne.

Dlatego wspólnie z ING Bankiem Śląskim stworzyliśmy program mentoringowy, który nie tylko wspiera prawdziwe projekty społeczne młodych, a jednocześnie tworzy relacje. Daje młodym dostęp do dorosłych, którzy nie oceniają, tylko towarzyszą. Mentorów i mentorki, którzy nie mówią, co robić, ale pomagają odkryć własną, oryginalną drogę pytając: „Co myślisz?”, „Jak mogę ci pomóc?”.

Taka postawa zmienia nie tylko edukację. Zmienia sposób, w jaki funkcjonujemy jako społeczeństwo. Pokazuje, że obywatelskość zaczyna się wtedy, gdy uczymy się współodpowiedzialności za świat wokół nas. A tego nie da się zrobić z podręcznika.

Ten raport opowiada o edukacji, która już się dzieje. O partnerskiej współpracy między młodymi i dorosłymi. O programie, który w praktyce buduje umiejętności społeczne. O ludziach, którzy zamiast czekać na zmiany systemowe, po prostu zaczęli działać.

Wierzę, że jeśli potraktujemy młodych poważnie, damy im przestrzeń i wsparcie to będą współtworzyć z nami świat, w którym naprawdę chcielibyśmy żyć.

Paula Bruszevska

Prezeska Fundacji Zwolnieni z Teorii

Mentoring w projekcie Krok do przodu to nie jest kolejne zadanie do wykonania. To relacja. Opiera się na zaufaniu, ciekawości i uważności, a więc na wartościach, które są podstawą zarówno edukacji, jak i wspólnego życia w społeczeństwie.

Od lat wspieramy działania, które dają młodym ludziom przestrzeń do rozwoju przez doświadczenie. Projekt „Krok do przodu” jest dla nas szczególnie, bo rozwija nie tylko uczniów, ale też dorosłych.

Dla mentorów z ING to nie tylko szansa na wolontariat, ale na osobisty rozwój. Dla młodych to moment, w którym ktoś traktuje ich serio i daje wsparcie. Ta wymiana zmienia sposób myślenia o edukacji, przywództwie i społecznej odpowiedzialności.

Joanna Dymna-Oszek

Prezes Fundacji ING Dzieciom,
Dyrektor Biura Zarządu Banku

WPROWADZENIE

Edukacja przyszłości jest tu i teraz. Nie czekamy na zmiany ustaw, ani wielkie reformy. Wystarczy dać młodym ludziom przestrzeń do działania i otoczyć ich zaufaniem.

Od kilku lat obserwujemy, jak bardzo może się zmienić rzeczywistość edukacyjna, gdy szkoła nie jest pozostawiona sama sobie, a wokół uczniów gromadzą się dorośli gotowi towarzyszyć im w drodze - nauczyciele, mentorzy, biznes. Bo dobra edukacja nie dzieje się w pojedynkę. Powstaje tam gdzie jest wspólna odpowiedzialność i odwaga, żeby zaufać młodym.

Widzimy to każdego dnia w olimpiadzie Zwolnieni z Teorii. Trafiamy do młodych ludzi, którzy nie czekają na gotowe instrukcje. Sami wychodzą z inicjatywą, tworzą projekty, które mają znaczenie - w ich szkołach, miastach, lokalnych społecznościach. Dla wielu z nich to pierwsza taka okazja, żeby coś naprawdę zależało od nich - nie od ocen, nie od opinii innych, tylko od ich własnych decyzji i działań. Mentoring, który od kilku lat rozwijamy wspólnie z ING Bankiem Śląskim oraz innymi partnerami, pokazuje, że edukacja może wyglądać inaczej. To relacja partnerska, w której nie ktoś z góry, kto tłumaczy, ale ktoś obok, kto zadaje pytania, dzieli się doświadczeniem, ufa i wspiera. Dzięki temu młodzi uczą się współpracy, odpowiedzialności i tego, że błędy to nie koniec świata, ale początek nauki.

Dane z badań mówią jasno: niemal wszyscy uczestnicy deklarują wzrost pewności siebie i kompetencji potrzebnych na rynku pracy - od planowania i komunikacji, przez występnia publiczne, po budowanie partnerstw i zarządzanie zespołem. Ale ważniejsze jest to, co sami mówią: że to doświadczenie zostaje z nimi "na zawsze". W kontakcie z realnym światem pracy młodzi zaczynają widzieć, że "te drzwi są otwarte". Mogą działać, współtworzyć, szukać swojego miejsca. Rozwijają przedsiębiorczość i wiarę w to, że ich pomysły mają znaczenie.

Dla nas to nie jest tylko edukacja. To proces społeczny, który zmienia sposób myślenia o tym, kim jesteśmy dla siebie nawzajem. W szkole, w pracy, w społeczeństwie.

Autorzy i autorki raportu,
Fundacja Zwolnieni z Teorii

KLUCZOWE WNIOSKI

1. Edukacja przyszłości jest na wyciągnięcie ręki

Skuteczna edukacja przyszłości nie może być samotnym wysiłkiem szkoły. Musi być wynikiem współdziałania różnych aktorów: uczniów, nauczycieli, organizacji społecznych, biznesu. Warto zauważyć, że edukacja w tej formule nie potrzebuje zmiany ustawy, nie wymaga reformy całego systemu, ale potrzebuje partnerstwa, zaufania i infrastruktury społecznej.

2. Trafiamy do młodych pionierów

Uczestnicy olimpiady Zwolnieni z Teorii to młodzi ludzie, którzy nie czekają na instrukcje, lecz szukają przestrzeni do działania. Docieramy do tych, którzy mają gotowość, by wyjść przed szereg. I właśnie dlatego mają potencjał, by inspirować innych. W świecie, w którym system edukacji nie rozwija samodzielności, współpracy czy myślenia projektowego, ci uczniowie stają się dowodami na to, że można inaczej.

3. Olimpiada i mentoring wzmacniają sprawczość i rozwijają kompetencje

Dla wielu uczestników jest to pierwszy moment, w którym mają realny wpływ. Nie symulują projektu – tworzą go, prowadzą, walczą o jego sukces. Mierzą się z wyzwaniami, uczą na błędach, poznają siłę współpracy i odpowiedzialności. Udział w programie daje poczucie sensu i dumy – uczniowie mówią o doświadczeniu, które zostaje z nimi **na zawsze**. Udział w projekcie wymaga koordynacji wielu elementów, realizacja toczy się przez kilka miesięcy, a w tym czasie uczestnicy realnie mierzą się z wyzwaniami i odkrywają swoje potencjały. Niemal wszyscy uczestnicy deklarują **rozwój kompetencji**, na podstawie wniosków z badania jakościowego możemy uznać, że udział w programie jest równoważny z ich wzrostem!

4. Ukończenie projektu gwarantuje rozwój kompetencji

Z ewaluacji wynika, że: **94% uczestników** deklaruje wzrost pewności siebie, **ponad 90%** rozwija kompetencje przydatne na rynku pracy, m.in.: osobiste i interpersonalne (pewność siebie, asertywność, komunikacja), zarządcze (planowanie, priorytetyzacja), cyfrowe i kreatywne (social media, prezentacje), przedsiębiorcze (budżetowanie, partnerstwa).

5. Mentorzy budują partnerskie relacje

Program mentoringowy tworzony z ING Bankiem Śląskim pokazuje, jak można budować edukację opartą na współodpowiedzialności. Młodzi uczą się od dorosłych, a dorośli uczą się ufać młodym. Przez relacje, nie przez instrukcje. To model, w którym edukacja nie kończy się na murach szkoły, a społeczna zmiana nie kończy się na jednym projekcie. W tym sensie, to nie tylko edukacja – to proces społeczny. Taki, który ma potencjał, by zmieniać sposób myślenia o odpowiedzialnym biznesie i obywatelskim działaniu.

6. Kontakt z realnym światem biznesu rozwija przedsiębiorczość

Uczniowie, którzy zyskują kontakt z rzeczywistym światem pracy, partnerstw i odpowiedzialności, widzą nowe ścieżki rozwoju. Wzmacnia się ich poczucie, że „te drzwi są otwarte” – że mogą działać, współtworzyć i kształtować świat wokół siebie. **Rozwijają postawy przedsiębiorcze, innowacyjne i społeczne.**

Uczestniczki na strefie ING podczas Wielkiego Finału Zwolnionych z Teorii 2025

EDUKACJA, KTÓRA NADAŻA ZA ŚWIATEM

Żyjemy w czasach, w których tempo zmian wyprzedza instytucje. Technologie rozwijają się szybciej, niż systemy edukacyjne potrafią nadążyć. Rynek pracy wymaga umiejętności, których wielu uczniów nigdy nie miało okazji przećwiczyć. Młodzi ludzie mierzą się z niepewnością jutra, kryzysem klimatycznym, dezinformacją, rosnącym napięciem społecznym. A jednocześnie coraz częściej mówią wprost: chcą uczyć się inaczej. Przez działanie, przez współpracę, przez realny wpływ. To nie są jedynie intuicje. Z roku na rok Polacy coraz krytyczniej oceniają polski system edukacji. Według raportu Ipsos „Ipsos Education Monitor” (2024), blisko **70% respondentów** uważa, że **program nauczania nie wspiera kreatywności uczniów**, a **66%** twierdzi, że **szkoła nie rozwija myślenia krytycznego i umiejętności miękkich** takich jak komunikacja i organizacja.¹

Blisko **70% respondentów** uważa, że **program nauczania nie wspiera kreatywności uczniów**.

66% respondentów twierdzi, że **szkoła nie rozwija myślenia krytycznego i umiejętności miękkich** takich jak komunikacja i organizacja.

Jak wynika z badania zrealizowanego na zlecenie Fundacji Zwolnieni z Teorii w 2025 roku, zaledwie **25% Polek i Polaków** pozytywnie ocenia edukację w szkołach średnich (liceach, technikach i szkołach branżowych II stopnia). A jedynie **1 na 3 respondentów** uważa, że szkoła uczy młodych **inicjowania działań**.²

¹ Ipsos, Ipsos Education Monitor, 2024,
https://www.ipsos.com/sites/default/files/ct/news/documents/2024-08/Education_Monitor_2024_Ipsos.pdf
[dostęp: 1 lipca 2025]

² Dane pochodzą z badania sondażowego zaprojektowanego przez Fundację Stocznia, które zrealizowała agencja Opinia24 w dniach 06.02.-17.02.2025 r. Badanie wykonano na panelu internetowym (CAWI) na reprezentatywnej próbie 1000 pełnoletnich osób mieszkających w Polsce.

25% Polek i Polaków
pozytywnie ocenia edukację
w szkołach średnich.

1 na 3 respondentów uważa,
że szkoła uczy młodych
inicjowania działań.

To nie jest problem przyszłości. To wyzwanie, które dotyczy młodych ludzi tu i teraz i nie możemy pozwolić, by system zostawiał ich z tym samych.

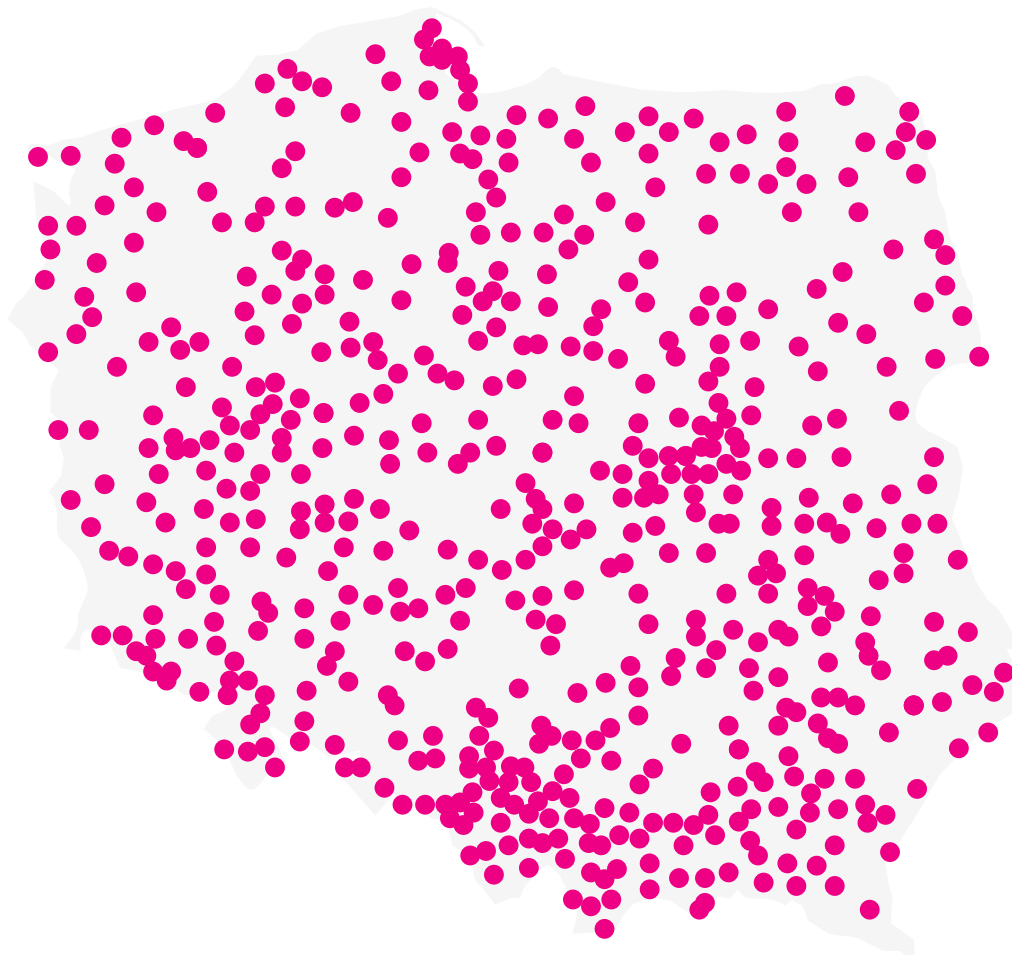
Dlatego właśnie powstała olimpiada Zwolnieni z Teorii i ścieżka „Krok do przodu” realizowana wspólnie z ING Bankiem Śląskim. Odpowiadamy na realne potrzeby. Nie przez teoretyczne programy, ale przez działanie. W naszym programie uczniowie z całej Polski samodzielnie tworzą i prowadzą własne projekty społeczne. Pracują w zespołach, analizują problemy, planują działania, budżet, komunikację. Współpracują z partnerami zewnętrznymi, lokalnymi instytucjami, mediami. Popołniają błędy i wyciągają z nich wnioski. Przechodzą przez cały cykl - od pomysłu do realizacji. Uczą się w praktyce, w realnym świecie, z prawdziwymi konsekwencjami. Nie w sali lekcyjnej, w życiu.

Uczestniczki na strefie ING podczas Wielkiego Finału Zwolnionych z Teorii 2025

Jak pokazują dane z raportu „Kompetencje przyszłości” przygotowanym przez DELab Uniwersytetu Warszawskiego, zapotrzebowanie **na kompetencje takie jak przedsiębiorczość, inicjatywa i działanie w warunkach ryzyka wzrośnie w Europie aż o jedną trzecią.**³

Właśnie dlatego odpowiadamy na te wyzwania poprzez realne rozwiązania. W olimpiadzie **Zwolnieni z Teorii** młodzież z całej Polski samodzielnie realizuje własne projekty społeczne – ucząc się poprzez praktykę. Współpracując, biorąc odpowiedzialność, popełniając błędy, wprowadzając zmiany – rozwijają kluczowe kompetencje w czasie kilku miesięcy działania. Tutaj edukacja nie goni świata, tylko go tworzy. W ciągu ostatnich lat program zgromadził **ponad 150 000 uczniów** szkół średnich z całej Polski. Dzięki temu powstało już **niemal 10 000 projektów społecznych**, które realnie zmieniły życie lokalnych społeczności.

³ DELab UW, Polski Fundusz Rozwoju, Google, Kompetencje przyszłości. Jak je kształtować w elastycznym ekosystemie edukacyjnym?, 2024

Projekt społeczny to konkretne, samodzielnie zaplanowane i zrealizowane działanie w grupie min. 2 osobowej, które odpowiada na realny problem społeczny – w szkole, mieście, środowisku lokalnym lub online.

Uczniowie i uczennice zbierają zespół, definiują cel, analizują potrzeby i proponują własne rozwiązania. Planują działania, budżet, komunikację i ewaluację, **ucząc się przy tym zarządzania projektami w praktyce**. Nawiązują partnerstwa z lokalnymi instytucjami, firmami lub mediami. Realizują wydarzenia, kampanie społeczne, działania edukacyjne, zbiórki i projekty technologiczne.

Ich celem nie jest symulacja, ale realna zmiana. Rozwiązanie konkretnego problemu lub poprawa jakości życia określonej grupy. To właśnie dzięki tej odpowiedzialności za efekt końcowy, młodzi rozwijają **kluczowe kompetencje przyszłości**: współpracę, inicjatywę, adaptację do zmian, sprawczość. A wszystko to dzieje się w rzeczywistym świecie.

Uczestnicy na strefie ING podczas Wielkiego Finału Zwolnionych z Teorii 2025

SIŁA WSPÓŁPRACY W DZIAŁANIU

Ta zmiana nie dzieje się jednak sama. Od lat współtworzymy ją z partnerami, którzy – tak jak my – wierzą, że młodzież nie potrzebuje gotowych rozwiązań podanych “na tacy”. Trzeba im dziś dać przestrzeń, by sami tę przyszłość zaczęli tworzyć. Takim partnerem jest **ING Bank Śląski - nie tylko wspierający młodzież, ale od początku aktywnie współtworzący z nami cały program.**

Wspólnie działania Fundacji i biznesu są także odpowiedzią na konieczność tworzenia elastycznego **ekosystemu edukacyjnego**. Tylko taki system – angażujący szkoły, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, pracodawców oraz lokalne społeczności – pozwala skutecznie rozwijać kompetencje poznawcze, społeczne i cyfrowe. To właśnie szeroka współpraca między różnymi aktorami edukacji umożliwia kształcenie postaw takich jak samodzielność, innowacyjność czy umiejętność uczenia się przez całe życie.⁴ Programy tego typu stają się centralnym punktem tego ekosystemu, **łączą młodzież z realnymi partnerami społecznymi i biznesowymi**, przekraczając granice tradycyjnej edukacji.

No nikt mi nie powie, że zrobienie prezentacji, dajmy na to na historię, jest tym samym co projekt trwający 8 miesięcy. I w takim zaangażowaniu widzimy szansę na przyszłość, na rozwijanie różnych umiejętności.

uczestnik programu „Krok do przodu”

Mentoring to dziś jedno z najskuteczniejszych narzędzi wspierania rozwoju - zarówno młodzieży, jak i pracowników firm. W programie "Krok do przodu", który od kilku lat tworzymy razem z ING Bankiem Śląskim, mentoring nie jest dodatkiem. Jest osią programu. To dzięki niemu możliwa jest edukacja, która nie tylko uczy, ale wzmacnia sprawczość, buduje relacje i daje realne kompetencje po obu stronach.

⁴ DELab UW, Polski Fundusz Rozwoju, Google, Kompetencje przyszłości. Jak je kształtować w elastycznym ekosystemie edukacyjnym?, 2024

WSPARCIE, KTÓRE NAPRAWDĘ DZIAŁA

Razem z ING Bankiem Śląskim tworzymy program **Krok do przodu**, jest to tematyczna ścieżka olimpiady Zwolnieni z Teorii, w której młodzież tworzy projekty dotyczące tematów ważnych społecznie, takich jak edukacja finansowa, klimatyczna czy cyberbezpieczeństwo. Właśnie w tej ścieżce od kilku lat realizujemy wyjątkowy program mentoringowy. Jego siłą nie są wielkie słowa, tylko konkretna, codzienna praca dorosłych z młodzieżą. Praca, która daje przestrzeń, bezpieczeństwo i realne wsparcie.

Kiedy zespoły kończą etap planowania projektu i zaczynają działać, zgłaszają się do udziału w programie mentoringowym. Równolegle ING rekrutuje swoich pracowników-wolontariuszy z różnych działów – od HR po IT. Mentorzy i mentorki przechodzą specjalne szkolenie przygotowane we współpracy z Polskim Stowarzyszeniem Mentoringu. Uczą się, jak wspierać młodzież: nie prowadząc ich za rękę, ale zadając trafne pytania, towarzysząc w refleksji i wzmacniając poczucie sprawczości.

Po zakończeniu szkoleń łączymy zespoły z mentorami. Współpraca trwa zazwyczaj od stycznia do maja i odbywa się głównie online. Wiele zespołów spotyka się z mentorami nawet co tydzień, znacznie częściej niż wymagane minimum trzy spotkania. Kontakt uzupełniają komunikatory, telefony i e-maile. W międzyczasie mentorzy i mentorki uczestniczą w cyklicznych spotkaniach wspierających – dzielą się sukcesami, pytaniami i wyzwaniem, tworząc własną społeczność uczącą się.

Taki efekt nie dzieje się przypadkiem. Program mentoringowy został wspólnie zaprojektowany tak, by był powtarzalny i skalowalny - od onboardingu mentorów, przez cykliczne spotkania, po dedykowane materiały i bieżące wsparcie. To model, który może rosnąć razem z organizacją i zespołami.

Na podstawie badania zidentyfikowaliśmy konkretne obszary, w których młodzi najczęściej otrzymywali wsparcie od mentorów i mentorek. To dzięki nim mogli rozwijać kompetencje, na które w tradycyjnej edukacji często brakuje przestrzeni.

Planowanie i skuteczna organizacja działań

Mentorzy pomagają młodym przekuć pomysły w konkretne, wykonalne działania. Pokazują, jak przełożyć entuzjazm na plan, uporządkować chaos zadań, zrozumieć potrzeby odbiorców i ustalić, co naprawdę jest ważne. Pokazują, jak budować harmonogram, tworzyć budżet, reagować na zmiany i planować działania, gdy coś nie działa. Dzięki nim młodzi uczą się odpowiedzialności za efekt końcowy i rozumieją, czym jest dobra organizacja pracy.

Zespół, komunikacja i rozwiązywanie konfliktów

Projekty społeczne to praca zespołowa, a ta bywa trudna. Mentorzy wspierają młodych w rozmowach o emocjach, uczą komunikacji opartej na empatii i pomagają, gdy pojawiają się napięcia lub konflikty. Pokazują też, jak tworzyć atmosferę zaufania, prowadzić feedback, planować onboarding i zamykanie współpracy. Współpraca przestaje być przypadkowa – staje się świadomym procesem, którego można się nauczyć.

Wystąpienia publiczne, promocja i kontakt z otoczeniem

Mentorzy pomagają uczestnikom przygotować się do publicznych prezentacji, wystąpień medialnych i rozmów z partnerami. Wspierają w pracy nad narracją, definiowaniem przekazu i oswojeniem tremy. Pokazują, jak mówić do ludzi, jak promować projekt i jak budować relacje z odbiorcami, mediami czy partnerami biznesowymi. Dzięki temu młodzi nabierają pewności siebie i odwagi do pokazywania swojej pracy światu.

Postawy i nastawienie do działania

Mentorzy pomagają młodym przełamywać wewnętrzne bariery: strach przed oceną, obawę przed porażką, brak wiary w siebie. Wspierają rozwój takich postaw jak: samodzielność, odwaga, motywacja, determinacja i wiara we własne siły. Pokazują, że nie trzeba być „liderem z natury”, żeby przewodzić – wystarczy zacząć działać i uczyć się w praktyce. Pomagają także dostrzec sens i satysfakcję z samorealizacji.

Uczenie się przez działanie i refleksję

Mentorzy nie podsuwają gotowych odpowiedzi – wspierają proces uczenia się poprzez działanie. Pomagają młodym zauważać błędy, zadawać pytania, poszukiwać rozwiązań, adaptować się do zmieniających się warunków. Wspierają analizę działań, wyciąganie wniosków i przekładanie ich na kolejne etapy projektu. To dzięki nim młodzi uczą się refleksji, elastyczności i strategicznego myślenia.

Formalności, prawo i strona organizacyjna

W wielu projektach pojawiają się wyzwania formalne: tworzenie budżetu, kontakt z instytucjami, pisanie prostych biznesplanów, prowadzenie dokumentacji czy zrozumienie zawłości prawnych. Mentorzy pomagają przejść przez te obszary krok po kroku, nie wyręczając – ale tłumacząc i wspierając. Dzięki temu młodzi nabierają kompetencji organizacyjnych, które zostają z nimi na długo.

Rola mentora nie polega na przekazywaniu wiedzy ani kontrolowaniu postępów. Mentor to partner w działaniu – ktoś, kto pomaga młodym zobaczyć więcej, odważyć się na więcej i wyciągnąć wnioski z każdej decyzji, błędu czy sukcesu. To właśnie dzięki tej relacji uczestnicy uczą się samodzielności, odpowiedzialności i współpracy w warunkach realnego działania.

Dobrze poprowadzony mentoring odblokowuje potencjał, który w młodych już jest. Daje przestrzeń na rozwój kompetencji, które nie zmieszczą się w podstawie programowej – ale są niezbędne, by odnaleźć się w dynamicznym, złożonym świecie. Dlatego mentoring nie jest dodatkiem do edukacji – w dzisiejszych czasach staje się jej koniecznym uzupełnieniem.

**Mentorki zadawały pytania, które pokazywały inne rozwiązania.
Widziałyśmy, że świat nie jest tylko czarno-biały.
Zobaczyłyśmy to, że może być kolorowo!**

uczestniczka programu „Krok do przodu”

6 LAT WSPÓLNEGO DZIAŁANIA

294

**mentorów
i mentorek ING**

1 249

mentees
(uczestników
i uczestniczek
objętych mentoringiem)

274

**mentorowane
projekty**

Każdy i każda z nich to dowód na to, że kiedy młodzi ludzie otrzymują zaufanie i wsparcie – potrafią więcej, niż sami sądzili. A kiedy towarzyszą im mentorzy i mentorki, dla których „wolontariat” to nie obowiązek, ale relacja – dzieją się rzeczy naprawdę wartościowe.

Mentoring działa, bo opiera się na zaufaniu i gotowości do relacji. A także na odwadze organizacji, by pozwolić swoim pracownikom zaangażować się w coś więcej niż codzienna praca.

Mentorzy i mentorki ING podczas Wielkiego Finału Zwolnionych z Teorii 2025

EDUKACJA, KTÓRA ZOSTAJE NA ZAWSZE

To nie była kolejna "akcja szkolna". Dla wielu uczestników programu "Krok do przodu" to był pierwszy raz, kiedy ktoś powierzył im pełną odpowiedzialność - za projekt, za zespół, za czas i efekty. I pierwszy raz, gdy mogli uczyć się nie dla ocen, a dla realnego wpływu.

Z badania przeprowadzonego wśród uczestników wynika, że program wywołuje **głęboki i trwały rozwój kompetencji**, których młodzi nie mają gdzie trenować w tradycyjnej edukacji. Wśród najczęściej wskazywanych obszarów znalazły się kompetencje:

- **osobiste i interpersonalne** – pewność siebie, asertywność, współpraca, komunikacja,
- **zarządcze i organizacyjne** – planowanie, priorytetyzacja, zarządzanie zespołem, praca w czasie,
- **kreatywne i cyfrowe** – wystąpienia publiczne, promocja, prowadzenie social mediów,
- **przedsiębiorcze** – budżetowanie, pozyskiwanie partnerów, realizacja projektu „od A do Z”.

Nie uczymy się tego w szkole – tam nie ma miejsca, by prowadzić zespół albo negocjować coś z dorosłym.

uczestnik programu „Krok do przodu”

Dzięki programowi uczniowie zdobywają coś więcej niż umiejętności – zdobywają **poczucie sprawczości**.

Powiem tak, nie każdy osiemnastolatek może się pochwalić tym, że ma 2 autorskie projekty na koncie, był w radiu, w telewizji, napisała o nim gazeta.

uczestnik programu „Krok do przodu”

PRZESTRZEŃ DO BYCIA LIDEREM

Mentoring nie był instrukcją obsługi projektu. To była relacja, w której młodzi mogli mówić głośno, szczerze, po swojemu – i być potraktowani poważnie. To doświadczenie często stawało się punktem zwrotnym w ich rozwoju.

**Mentor nie mówił nam, co mamy robić.
Ale kiedy się gubiliśmy – dawał nam ramy.
Pytał, co dalej. I wtedy to się układało.**

uczestnik programu „Krok do przodu”

**Dla mnie najważniejsze było to, że ktoś mnie
potraktował jak dorosłego, a nie ucznia
z dziennika.**

uczestniczka programu „Krok do przodu”

Uczestnicy i uczestniczki na strefie ING podczas Wielkiego Finału Zwolnionych z Teorii 2025

Według danych z badania podsumowującego program partnerski:

- **94% uczestników** zadeklarowało, że dzięki programowi wzrosła ich **pewność siebie,**
- **ponad 90%** wskazało, że rozwinęli **kompetencje przydatne na rynku pracy,**
- średnio zespoły spotykały się z mentorami **5 razy** - mimo że formalnie wystarczyły trzy.

Co więcej, dane z ewaluacji XI edycji olimpiady wskazują, że to właśnie uczestnicy objęci mentoringiem deklarują najwyższy wpływ projektu na rozwój kompetencji.⁵

W jakim stopniu, Twoim zdaniem, podczas realizacji projektu rozwinęła się u Ciebie: (Odpowiedzi w skali 1-5 w małym stopniu – w bardzo dużym stopniu)						
	uczestnicy, którzy zakończyli projekt (N=244)		uczestnicy, którzy zakończyli projekt w mentoringu (N=60)		uczestnicy, którzy zakończyli projekt bez mentoringu (N=160)	
	średnia dla kompetencji	T2B	średnia dla kompetencji	T2B	średnia dla kompetencji	T2B
Umiejętność pracy w grupie	3,8	69,7%	4,1	81,7%	3,8	68,1%
Umiejętność krytycznego myślenia	3,8	66,4%	4,1	76,7%	3,8	64,4%
Umiejętność dostosowania się do zmian	3,8	64,3%	4,0	73,3%	3,8	62,5%
Umiejętność poszukiwania rozwiązań	4,1	76,6%	4,2	80,0%	4,1	76,9%
Gotowość do inicjowania działań	3,9	68,9%	4,0	68,3%	4,0	71,9%

⁵ Dane pochodzą z ewaluacji XI edycji olimpiady Zwolnieni z Teorii. Badanie wykonano w dniach 23.04.-28.05.2025 metodą CAWI na próbie 548 uczestników.

WIĘCEJ NIŻ PROJEKT

Najważniejsze jednak nie są same działania, a to, co realnie daje to młodym ludziom. Uczestnicy i uczestniczki mówią o poczuciu sprawczości, sensu, dumy - i o tym, że chcą więcej. Dla wielu to pierwszy raz, kiedy doświadczyli, że ich pomysł może coś zmienić. A także pierwszy raz, gdy ktoś potraktował ich poważnie.

Praca nad projektem, który rzeczywiście może być czymś wielkim, czymś o zasięgu naprawdę sporym, nie tylko lokalnym, ale też ogólnopolskim, bo takie mamy plany rozwoju projektu. I rzeczywiście, no to jest coś niesamowitego!

kierownik, uczestnik programu „Krok do przodu”

Niektórzy kontynuują działania po olimpiadzie – przekształcają projekty w fundacje, rozwijają je jako startupy społeczne. Inni po prostu zaczynają myśleć inaczej. Myśleć o tym, co mogą w życiu robić, wykorzystując te kompetencje, których nauczyła ich współpraca z mentorami i mentorkami.

Projekt “Jak się czujesz?” - kampania psychoedukacyjna, która powstała w ramach programu mentoringowego ING w 2023 roku. Zespół kontynuuje działania, wydając kolejne odcinki podcastu, prowadząc media społecznościowe i tworząc animacje dotyczące zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży.

DOŚWIADCZENIE, KTÓRE ZOSTAJE Z DOROSŁYMI

Mentoring w programie "Krok do przodu" to nie tylko forma wolontariatu pracowniczego – to realne doświadczenie rozwojowe. Dla mentorów i menterek z ING Banku Śląskiego to szansa, by wejść w prawdziwą, partnerską relację z młodymi ludźmi i zobaczyć świat ich oczami, trochę z innej perspektywy. To także okazja do nabycia kompetencji, których trudno się nauczyć w sali szkoleniowej – empatii, uważności, komunikacji między pokoleniami.

To był taki moment, w którym przestałam być 'ekspertem od Excela', a zaczęłam być człowiekiem, który ma coś ważnego do dania.

mentorka, ING Bank Śląski

Ten program zmienia nie tylko młodych. Ja się naprawdę dużo nauczyłem. Inaczej patrzę na swój zespół w pracy.

mentor, ING Bank Śląski

Mentorzy i mentorki ING podczas Wielkiego Finału Zwolnionych z Teorii 2024

Z badania wynika, że mentorzy rozwijali przede wszystkim:

- **umiejętność zadawania pytań i prowadzenia rozmów refleksyjnych,**
- **empatię i komunikację międzygeneracyjną** – zrozumienie młodego pokolenia bez oceniania,
- **umiejętność towarzyszenia, a nie kontrolowania** – bycie „ramą”, a nie sterem.

**Czułem, że mam wpływ.
Nie przez doradzanie, tylko przez obecność.**

mentor, ING Bank Śląski

**Bycie mentorem to jakby być dla młodzieży kimś,
kogo sam chciałbym mieć w liceum.**

mentor, ING Bank Śląski

W wielu wypowiedziach mentorzy mówią o tym, że relacja z zespołem daje im **poczucie sensu**, motywację, a często także odnowione spojrzenie na własną pracę. Uczą się nie tylko wspierać, ale i... nie przeszkadzać. Uczą się ufać, że młodzi potrafią działać po swojemu.

**Zobaczyłam, że nie muszę wszystkiego kontrolować.
Że mogę po prostu być, towarzyszyć, pytać. I to działa.**

mentorka, ING Bank Śląski

WARTOŚĆ DLA ORGANIZACJI

Z perspektywy ING Banku Śląskiego, program mentoringowy to coś więcej niż forma wolontariatu - to realna inwestycja w ludzi i kulturę organizacyjną. Jest narzędziem, które wspiera realizację celów ESG, wzmacnia relacje i angażuje pracowników w działania o dużym znaczeniu społecznym. Wspólnie z młodymi tworzymy ekosystem, który rozwija przyszłych liderów i liderki - w szkole i w pracy.

Kompetencje przyszłości

Mentorzy rozwijają umiejętności przywódcze i komunikacyjne. Młodzi – przedsiębiorcze, cyfrowe i społeczne. Wspólnie uczą się współpracy międzypokoleniowej, odpowiedzialności i działania. **To wszystko przekłada się na lepsze przygotowanie do zmieniającego się rynku pracy.**

Mentorzy i mentorki ING podczas Wielkiego Finału Zwolnionych z Teorii 2025

Wpływ społeczny

Program wspiera edukację finansową, klimatyczną, cyfrową i obywatelską - nie z perspektywy kampanii informacyjnej, ale **oddolnego działania młodych ludzi**, którzy chcą zmieniać swoje otoczenie.

Kultura organizacyjna

Udział w programie buduje wśród pracowników ING silne poczucie **sensu**, rozwija społeczność mentorów i menterek – liderów, którzy **zmieniają sposób, w jaki myślimy o zaangażowaniu społecznym i edukacji**. To doświadczenie, które wzmacnia wewnętrzną motywację i pokazuje, że firma to więcej niż osiem godzin pracy.

Angażowanie się pokazuje tobie, twoim przełożonym, kolegom, że nie przychodzisz tylko do tej organizacji na 8 godzin i tyle, że rzeczywiście masz w sobie taką ciekawość, że jesteś zaangażowany nie tylko w pracy, ale w życiu, poza godzinami

mentor, ING Bank Śląski

Uczestnicy i uczestniczki podczas Wielkiego Finału Zwolnionych z Teorii 2025

PARTNERSTWO, KTÓRE ZMIENIA SYSTEM

Współpraca Fundacji Zwolnieni z Teorii i ING Banku Śląskiego to nie sponsoring ani jednorazowa inicjatywa. To **długofalowe, strategiczne partnerstwo**, które rośnie razem z programem i realnie wpływa na sposób, w jaki myślimy o edukacji w Polsce.

Zacząło się w **2019 roku**, od pilotażowego programu mentoringowego w ramach olimpiady. Już wtedy było jasne, że połączenie wiedzy, energii i zaangażowania młodych z doświadczeniem mentorów ING ma ogromny potencjał, zarówno dla uczniów, jak i dorosłych.

Z każdą edycją skala rosła. ING Bank Śląski nie tylko wspierał kolejne zespoły jako mentor, ale także **aktywnie współtworzył program „Krok do przodu”**, jego narzędzia, zasady, strukturę. Wspólnie opracowaliśmy m.in.:

- ścieżki tematyczne w obszarze finansów, innowacji, klimatu, edukacji i cyberbezpieczeństwa,
- materiały szkoleniowe i komunikacyjne dla zespołów,
- scenariusze i szkolenia dla mentorów ING,
- cykliczne webinary, spotkania i wydarzenia rozwojowe.

Partnerstwo obejmuje dziś również m.in.:

- udział ING w **trasie ogólnopolskiej** Zwolnionych z Teorii – spotkania z nauczycielami i uczniami w szkołach w całej Polsce,
- wsparcie **Rankingu Szkół Zwolnionych z Teorii** – promującego najlepsze placówki rozwijające kompetencje przyszłości,
- współtworzenie **Wielkiego Finału Zwolnionych z Teorii** – największego wydarzenia edukacyjnego w Polsce, w którym co roku bierze udział niemal 5000 uczestników i uczestniczek z całego kraju.

EFEKT

STRATEGICZNY

To partnerstwo wpisuje się w działania na rzecz zrównoważonego rozwoju ING. Wspólnie rozwijamy:

- **future-proof employment** – kompetencje przyszłości i przedsiębiorczość społeczną,
- **świadomość finansową i odpowiedzialność obywatelską,**
- **kulturę współpracy międzysektorowej,**
- **edukację opartą na działaniu.**

W 2025 roku ta współpraca została uhonorowana nagrodą **Dobroczynicy Roku** w kategorii „Dobra współpraca biznesu z organizacją pozarządową” – nie za budżet, ale za realny wpływ i jakość wspólnego działania.

Reprezentacja Fundacji Zwolnieni z Teorii i ING Banku Śląskiego podczas Gali Dobroczynca Roku 2025

EDUKACJA, KTÓRA JUŻ SIĘ DZIEJE

Ten raport nie opowiada o pomysłach na przyszłość. Opowiada o tym, co już się wydarza w liceach, zespołach projektowych, spotkaniach z mentorami. O młodych, którzy działają i dorosłych, którzy ich wspierają. O edukacji, która daje przestrzeń i zaufanie, ale nie zostawia samych sobie.

W sytuacji, **gdy 56% dorosłych Polek i Polaków uważa, że jakość edukacji w Polsce się pogorszyła (Ipsos, 2024)⁶**, działania takie jak program „Krok do przodu” jest czymś więcej niż inicjatywą rozwojową. To systemowe uzupełnienie edukacji - odpowiedź na konkretne potrzeby młodych i społeczeństwa. Razem z ING i innymi partnerami pokazujemy, że edukacja przez działanie działa. I że da się ją skalować.

Nasze działania nie wzięły się jednak z potrzeby systemu, tylko z potrzeby ludzi. Ludzi, którzy wierzą, że młodzi nie muszą czekać, aż ktoś im da pozwolenie, by działać. Że szkoła może być miejscem, w którym nie tylko się uczymy, ale też inicjujemy, tworzymy i zmieniamy rzeczywistość. Krok po kroku, do przodu.

Jeśli uważasz, że tak może wyglądać edukacja – dołącz do tej zmiany. Wspólnie zmieniamy ją nie w teorii, a w praktyce.

⁶ Ipsos, Ipsos Education Monitor, 2024,
https://www.ipsos.com/sites/default/files/ct/news/documents/2024-08/Education_Monitor_2024_Ipsos.pdf
[dostęp: 1 lipca 2025]

NOTKA METODOLOGICZNA

Celem badania było zrozumienie doświadczeń uczestników i mentorów programu „Krok do przodu”, realizowanego w ramach olimpiady Zwolnieni z Teorii we współpracy z ING Bankiem Śląskim w XI edycji olimpiady (2024/25). Ewaluacja objęła efekty edukacyjne, rozwojowe oraz organizacyjne. Badaniem objęto dwie grupy: uczestników programu (uczniowie i uczennice), mentorów i mentorki z ING Banku Śląskiego. Łącznie w badaniu wzięło udział:

- N = 101 uczestników i uczestniczek programu mentoringowego ING (ankiety ilościowe CAWI),
- N = 30 uczestników i uczestniczek programu (wywiady pogłębione) z 13 zespołów projektowych,
- N = 5 mentorów i menterek ING (wywiady pogłębione).

Próbę badawczą stanowiły losowo wybrane osoby spośród 80 mentorów i menterek oraz 313 uczestników i uczestniczek programu mentoringowego realizowanego podczas XI edycji olimpiady Zwolnieni z Teorii.

Badanie miało charakter mieszany (mixed methods) i obejmowało: część ilościową: ankietę skierowaną do uczestników programu mentoringowego, oraz część jakościową: wywiady pogłębione (IDI) przeprowadzone z kierownikami zespołów i co najmniej jednym członkiem projektu oraz wywiady pogłębione z mentorami.

Badanie miało charakter ewaluacyjno-eksploracyjny, a nie statystycznie reprezentatywny.

